

UNIVERSITAT
JAUME·I

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

**“CURTMETRATGES I VALORS:
APRENDRE A RESPECTAR LA
DIVERSITAT”**

Carla Serrano Ramírez

Maria Auxiliadora Sales Ciges

Didàctica i organització escolar

2015/2016

ÍNDEX:

1. Resum.....	2
2. Introducció.....	3
3. Marc teòric.....	4
3.1 Diversitat: un camí cap al respecte.....	4
3.2 Curtmetratge i tècniques didàctiques: el nostre paraigües.....	6
4. Plantejament del projecte.....	7
4.1 Context del centre.....	8
4.1.1 Descripció de l'aula.....	8
5. El nostre projecte: Endinsa't en el món visual de la diversitat.....	9
5.1 Cinema i valors: una mirada a la diversitat.....	9
5.2 Metodologia.....	11
5.3 Activitats desenvolupades.....	11
5.4 Temporalització.....	13
6. Instruments d'avaluació.....	13
6.1 Qüestionaris.....	13
6.2 Observació directa:diaris de classe.....	14
6.3 Escala d'estimació.....	15
6.4 Anàlisi de les dades.....	15
7. Resultats.....	15
7.1 Actituds cap a la diversitat: abans i després del projecte.....	15
7.2 Seguiment de les sessions del projecte.....	17
7.3 Valoració de l'actitud en classe.....	18
8. Conclusions i propostes de millora.....	20
9. Bibliografia i webgrafia.....	22
10. Annexes.....	24

1. RESUM

El projecte de treball que es presenta a continuació s'enfoca dintre de l'educació per a la diversitat. Es treballen tres tipus: la diversitat funcional, la cultural i d'aspecte físic, les quals estan notablement presents en l'entorn escolar. Amb l'objectiu general d'incrementar el respecte dels alumnes participants cap als tres tipus de diversitats abans nomenades. I a més a més, aconseguir utilitzar les noves tecnologies com a eina educativa, aprendre a cooperar amb la resta de companys i respectar el torn de paraula.

Aquests objectius es volen assolir mitjançant una eina tecnològica i innovadora com és la visualització de curtmetratges i la pràctica de diferents tècniques didàctiques: la tècnica cooperativa de lectura compartida, la de participació activa com el role playing, i per últim, la més utilitzada, la tècnica de comunicació persuasiva de Phillips 6/6.

Per tal d'analitzar la consecució dels objectius, s'han utilitzat diversos instruments d'avaluació: el qüestionari, el diari de classe i l'escala d'estimació per observar clarament el canvi d'actitud front a la diversitat. Davant els resultats positius aconseguits, es fa evident la necessitat de l'actualització de l'educació, utilitzant la tecnologia i les tècniques col·lectives com a vehicles transmissors del coneixement per tal de formar persones competents amb la societat actual.

Paraules clau: educació, diversitat, valors, curtmetratges, tècniques didàctiques.

2. INTRODUCCIÓ

La temàtica d'aquest treball ha sorgit de l'observació i la reflexió sobre la necessitat de treballar la diversitat en el centre d'ensenyança pública Isabel Ferrer. Aquest centre presenta com a peculiaritat una ampla ràtio d'alumnat per aula amb diferents característiques funcionals, culturals i d'aspecte físic. A través de la realització del Pràcticum s'han detectat algunes mancances de conducta front la solidaritat, la col·laboració i el respecte a la diversitat, com la diversitat funcional, cultural i la relacionada amb l'aspecte de les persones.

L'objectiu principal d'aquest projecte segons el Reial Decret 126/2014, del 28 de febrer pel qual s'estableix al currículum bàsic de l'educació primària és "d) Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, l'igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no discriminació de persones amb discapacitat". Encara que, aquest projecte també treballa altres objectius de manera interdisciplinària: "i) iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge de les Tecnologies de la Informació i la comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren", "m) Desenvolupar les seues relacions amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes".

D'altra banda es treballen dues competències bàsiques definides en l'Ordre ECD/65/2015 del 21 de gener, la competència digital i la competència social i cívica. La primera d'aquestes "tracta de desenvolupar una actitud activa, crítica i realista cap a les tecnologies i els mitjans tecnològics, valorant les seues fortaleces i debilitats i respectant principis ètics en el seu ús. D'altra banda, la competència digital implica la participació i el treball col·laboratiu, així com la motivació i la curiositat per l'aprenentatge i la millora en l'ús de les tecnologies". La competència social i cívica "impliquen l'habilitat i capacitat per utilitzar els coneixements i actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seua concepció dinàmica, canviant i complexa, per interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més diversificats; per elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes, així com per interactuar amb altres persones i grups conforme a normes basades en el respecte mutu i en conviccions democràtiques"

D'aquesta manera, la visualització de curtmetratges, la seua posterior anàlisi i les diferents activitats proposades després de treballar-los, són els eixos vertebradors en els que aquest projecte es basa. Aquest treball de final de grau (TFG) presenta la següent estructura. Comença amb un marc teòric amb el qual fonamenten les bases de la intervenció. A continuació, es planteja el projecte contextualitzant l'entorn de l'escola i l'aula en la qual anem a desenvolupar aquesta intervenció educativa. Després, s'exposarà el projecte de treball amb els seus apartats adients: els curtmetratges, la metodologia, les diferents activitats desenvolupades, la temporalització i la seua avaluació. Per finalitzar, s'explicaran els resultats obtinguts, també la proposta de millora seguint la mateixa línia d'actuació i la bibliografia consultada per a la realització d'aquest TFG.

3. MARC TEÒRIC

3.1 DIVERSITAT: UN CAMÍ CAP AL RESPECTE

“El concepte de diversitat ens remet al fet que tots els alumnes tenen unes necessitats educatives individuals pròpies i específiques per poder accedir a les experiències d’aprenentatge necessari per a la seua socialització” (Blanco, 1999, p.56). Davant d’aquest concepte es vol mostrar que tot nen o nena és divers tenint en compte les seues característiques. Per tant, es pot afirmar que en tota escola existeix la diversitat, independentment del tipus de col·legi en el que s’estiga treballant, ja que “la diversitat sempre va existir en l’escola, perquè allí concorren subjectes amb diverses històries, pràctiques, estils de vida, formes d’apropar-se als consums culturals, etc. Però l’escola de la diversitat és altra cosa, és l’escola de la negociació de les diferències.” (Dushtzaky, 1996, p.8). És en aquest punt, on cal remarcar aquest treball de final de grau, en aquest projecte s’està aprenent a respectar amb metodologies actives, participatives i eines actuals que criden l’atenció de tots els alumnes. Respectant el torn de paraula amb un diàleg igualitari, promovent la participació de tots els nens i nenes, aprenent els uns dels altres, i sobretot aconseguint un aprenentatge significatiu i permanent, que s’observa després de portar a terme tot aquest procés de canvi continu. Amb la finalitat de crear nens i nenes compromeses amb la societat del futur.

En aquest TFG es treballen específicament tres tipus de diversitat, la funcional, la cultural i per últim la relacionada amb la diferència d’aspecte físic de les persones, que solen crear prejudicis entre elles. En primer lloc, cal tractar la diversitat funcional, la qual “al·ludeix a una falta, una manca, una condició negativa; el concepte qualifica a certes persones que s’entén que manquen d’alguna cosa que la majoria de les persones, les no discapacitades, si posseeixen” (Rodríguez i Ferreira, 2010, p.290). Aquest centre presenta la peculiaritat de comptar amb una gran varietat de xiquets i xiquetes amb discapacitats, com síndrome de Cornèlia o síndrome de Down. I per aquest motiu, és necessari treballar el respecte cap a aquest tipus de diversitat i veure si veritablement la porten a terme, ja que quan convius amb elles és quan es pot aprendre a respectar les diferències. Amb l’objectiu que els nens i nenes s’adonen de tot allò que els xiquets i xiquetes discapacitats poden realitzar amb la col·laboració i solidaritat de les persones que tenen al seu voltant, per tal que tinguen igualtat i equiparació d’oportunitats. Per a arribar a aquest objectiu, s’han portat a terme activitats inclusives, és a dir, “el treball conjunt dels alumnes i l’alumna amb discapacitat.” (Puigdemívol, 2007, p.10)

D’altra banda, cal tractar la diversitat cultural, Teresa Aguado et al. (1996, p.471) afirma que “aquesta no és alguna cosa nova, s’ha manifestat en les diferències de gènere, classe social, i ètnies com la gitana i variants regionals/lingüístiques; no obstant això, ha estat l’arribada d’emigració estrangera la que ha provocat l’auge de la reflexió, les mesures legislatives i les preocupacions pedagògiques”. És en aquest últim punt on cal centrar aquest projecte de treball, s’ha enfocat en tractar les diferents visions errònies i negatives que actualment la societat

enraigada encara presenta sobre aquestes persones. S'ha realitzat treballant els estereotips, tal com ens afirmen Sales i Garcia (1997) són com una generalització que influeix, una vegada en la forma en què seleccionem i processem la informació sobre específics grups socials i culturals. A més a més, s'ha tractat de conèixer arran d'aquests pensaments amb la visualització dels curtmetratges i el diàleg igualitari entre l'alumnat de la classe. Per tant, "es tracta de conèixer els mecanismes pels quals els individus i els grups aprenen a aplicar descripcions estereotipades dels altres i, d'igual manera, a contrarestar educativament aquest procés que distorsiona les relacions interpersonals i intergrupals."(Sales i García, 1997, p.60). Però com s'han eliminat aquests estereotips? Davant d'aquesta pregunta es poden trobar diverses respostes, però el més important és donar informació dels diferents grups culturals minoritaris sobre els quals es té aquesta visió segregada. En aquesta línia, Sales i García (1997, p. 61) fiquen de manifest el següent.

Una primera estratègia per contrarestar els estereotips consisteix a oferir als alumnes una cuidada informació sobre els diferents grups socials i culturals, perquè aprecien el seu valor i importància, de manera que tots els grups representats desenvolupen una autoimatge positiva de si mateixos i tinguen actituds positives cap a la resta.

Aquesta informació ha sigut proporcionada per la lectura d'un llibre, on es mostra la vida de diferents nens i nenes als diversos països del món. D'aquesta manera, l'alumnat ja posseeix en els seus coneixements la intel·ligència cultural mínima per tal de mostrar i tindre respecte cap aquest tipus de diversitat, ja que "aquesta intel·ligència cultural permet que les persones puguem relacionar-nos en un pla d'igualtat, independentment del nostre estatus o la nostra posició de poder, per entendre'ns i arribar a acords" (Flecha, Padrós i Puigdemívol, 2003, p.4). Amb la finalitat d'aconseguir el nostre objectiu: "formació d'actituds interculturals en l'escola, que com institució social i educativa ofereix el marc adequat per a desenvolupar projectes interculturals socialment transformadors". (Sales i García, 1997, p. 48).

Per últim, la diversitat relacionada amb la diferència d'aspecte físic de les persones. Aquesta està basada en les diferents qualitats físiques que presenten els nens i nenes en el seu cos. Cal tractar aquest tipus, ja que "l'aspecte físic, la imatge, és un dels determinants més importants en la percepció de les persones i en la formació de les anomenades teories implícites de la personalitat" (Jaurégui, Rivas, Montaña i Morales, 2008, p.320). Per aquest motiu, cal eradicar aquests prejudicis perquè "angoixar-se i sofrir per la distància en l'aspecte físic que un/a té i el que li agradaria tenir, és una font inevitable de malestar psíquic" (Fernández, 2000, p.15). Aquesta diversitat, existeix en tots els àmbits de la societat, i encara més en els centres educatius, perquè els xiquets i xiquetes es troben en l'etapa de canvi evolutiu més significatiu, i això provoca que hi haja moltes diferències entre aquests. Es vol aconseguir el respecte cap aquesta diversitat mostrant als alumnes que no existeixen les persones perfectes, tothom presenta unes peculiaritats diferents.

3.2 CURTMETRATGES I TÈCNiques DIDÀCTIQUES : EL NOSTRE PARAIGÜES.

Els curtmetratges són una eina alternativa per tal de treballar l'educació en valors, i pot donar als alumnes les ferramentes adequades per aconseguir la convivència social, ja que el cine "pot abordar d'una forma viva l'educació en valors, i sobretot, aprofitar-lo per la seua connexió amb l'emoció, amb el sentiment, amb la bellesa, amb l' art, per a no oblidar que l'educació ha de ser integral" (Pereira, 2005, p. 10). A més a més, des de fa dècades, la tecnologia ha anat adquirint un pes molt important dins de la societat, i per tant, dins de l'escola. Per aquest motiu, és necessari utilitzar una eina innovadora i cridanera per tal d'aconseguir una de les finalitats més importants que presenta l'educació: formar xiquets i xiquetes que mostren respecte front la diversitat. Tal com afirma Segovia, (2007, p.1).

Avui, no podem obviar la importància que té la introducció dels elements audiovisuals i multimèdia a l'educació. La raó no l'hem de buscar únicament en la convivència d'oferir una escola d'acord amb les innovacions i els canvis tecnològics de la societat actual, sinó en una autèntica necessitat de nens i joves.

Però per què és un medi imprescindible en aquest aprenentatge? "Posseeix la qualitat d'escenificar la diversitat de cultures, amb les seues filosofies, pensaments, històries, maneres de vida, costums, endinsant-nos en elles amb la finalitat de conèixer-les, comprendre-les, acceptar-les i respectar-les". (Alonso i Pereira, 2000, p.129). Aquest és el principal i imprescindible avantatge que presenta aquesta eina tecnològica: l'eficiència i l'enriquiment en el qual l' alumnat pugua sentir quasi de primera persona, els diferents prejudicis, estereotips i valors que aquesta societat està duent a terme. Tal com afirma Fernández (2012) el cine com a font d'informació permet endinsar-se en l'estudi de la societat, conèixer noves cultures diferents de les teues, formar visions i en definitiva entrar en contacte amb idees, valors... D'aquesta manera s'intenta utilitzar aquesta eina tecnològica com vehicle transmissor de coneixements, procediments, actituds i valors. Fins ara s'ha tractat l'aprenentatge de valors amb aquesta eina, però veritablement que són? D'acord amb Valseca (2009) són aquelles qualitats irrealistes que ens suggereixen que una conducta és socialment millor a altres que considerem contradictòries. Per últim, a través d'aquests valors, es vol aconseguir dur a terme els quatre pilars de l'educació definits segons Delors (1996) com aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure i aprendre a ser.

En aquest projecte de treball s'han utilitzat diferents tècniques didàctiques per a dur a terme l'anàlisi dels curtmetratges. En primer lloc, s'ha utilitzat una tècnica cooperativa que són definides com "un ampli i heterogeni conjunt de mètodes d'instrucció estructurats, en el qual l'estudiantat treballa conjuntament, en equips o grups, ajudant-se mútuament". (Melero i Fernández, 1995, p.35). Més concretament, l'estructura cooperativa simple de lectura compartida basada en el fet que "un membre de l'equip llegeix el primer paràgraf, el següent company ha d'explicar el que

s'acaba de llegir i els restants han de dir si és correcte o no" (Pujolàs, 2008, p.73). D'altra banda, s'han utilitzat tècniques de comunicació persuasiva i de participació activa. En primer lloc, en el treball dels curtsmetratges s'ha emprat Phillip 6/6 que es basa en "la divisió de subgrups de sis persones, per a discutir durant sis minuts un tema i arribar a una conclusió. De tots els subgrups s'extrau després una conclusió general". (Sánchez-Romero, 2010, p.9). Encara que, els membres dels grups eren menys nombrosos, sent quatre alumnes els que formaven un sòls grup. Per últim, el role playing que es basa en " perfeccionar, modificar, ampliar un rol i inclús crear-lo com alguna cosa nova. [...] És a dir, ajudar a crear en l'estudiant una major espontaneïtat que li permet utilitzar els seus propis recursos, amb la finalitat de crear ell mateix el rol que millor s'adapte a les demandes del context en el qual se situa" (Martínez, 2009, p. 235). Finalment, cal destacar que totes les intervencions dels nens i nenes al llarg d'aquest projecte s'ha portat a terme mitjançant la comunicació multidireccional entre els alumnes, ja que en tot moment, eren participants i ells mateixos controlaven el torn de paraula, per tal que tots els xiquets i xiquetes donaren el seu punt de vista enfront del mateix tema. D'aquesta manera, es pot portar a terme un diàleg enriquidor i fructífer front al tipus de diversitat que s'està treballant.

4. PLANTEJAMENT DEL PROJECTE

El nostre TFG es contextualitza en el col·legi d' Educació infantil i primària Isabel Ferrer, situat a la zona Sud de la ciutat de Castelló de la Plana, on la majoria dels xiquets i xiquetes que acudeixen a aquest tenen un nivell sociocultural mitjà-alt. La realització del Pràcticum II en aquest centre m'ha permès observar les situacions especials de l'alumnat. D'una banda, algunes mancances de respecte i solidaritat dels xiquets i xiquetes. D'altra banda, la voluntat de la comunitat educativa per eradicar els comportaments i actituds negatives enfront de la diversitat, millorant així la relació i el clima entre l'alumnat d'aquest centre.

També s'ha pogut observar que les sessions de l'assignatura de valors socials i cívics, moltes vegades és utilitzada per a finalitzar altres tasques o per avançar contingut d'altres assignatures, on els alumnes que opten per aquesta assignatura, en lloc de religió, tenen temps extra per a acabar els dibuixos de les diferents festivitats o finalitzar deures d'altres matèries. Aquestes sessions són vistes com a hores lliures tant pels alumnes com per la mestra. Per aquest motiu s'ha cregut idoni millorar-les treballant un dels valors més importants que cal adquirir en una societat plural i globalitzada: el respecte a la diversitat. Per a aconseguir-ho, s'ha plantejat un projecte de treball en el qual es treballen tres tipus de diversitat (funcional, cultural i d'aspecte físic), les tres mostrades com més nombroses al llarg de tot el seu procés educatiu (des d'Infantil fins ara), gràcies a diversos informes proporcionats i durant tot el procés d'observació. Aquest procés s'ha basat en contemplar minuciosament durant les tres primeres setmanes d'aquest pràcticum, la relació entre l'alumnat de la classe, tant en l'aula durant les sessions, com en l'esbarjo mitjançant els diferents conflictes que sorgien.

Per tant, mitjançant el procés d'observació s'ha pogut descobrir que no existeix en aquest alumnat un alt grau de respecte cap a la diversitat, posant aquesta mancança com a problema d'investigació que inicia la realització d'aquest projecte. En aquest moment es veu imprescindible indicar els objectius tant generals com específics que es pretenen aconseguir amb aquesta proposta. En primer lloc, l'objectiu general és augmentar el respecte a la diversitat en l'alumnat participant. En segon lloc, els objectius específics es basen en: utilitzar les noves tecnologies com a eina educativa, aprendre a cooperar amb els companys i companyes i respectar el torn de paraula.

Aquest projecte es fonamenta en la visualització de tres curtmetratges per cada tipus de diversitat, una eina tecnològica innovadora, cridanera i significativa, a causa del seu aspecte lúdic i educatiu. A més a més, es realitza una posterior posada en comú extraient els valors positius i negatius, creant un llibret com a recull de tot el treball realitzat. Finalment, després de tractar cada tipus de diversitat es realitza una activitat relacionada amb la mateixa, les quals s'explicaran més endavant amb precisió i detall.

4.1 CONTEXT DEL CENTRE

El CEIP Isabel Ferrer es troba a la zona sud de Castelló, al primer molí. És un barri que ha crescut molt i encara continua fent-lo. La major part de la població escolar d'aquest centre, és nascuda a la nostra ciutat. Encara que, no compta amb un nombre elevat d'alumnat nascut a l'estranger. De totes maneres sí que hi ha un nombre elevat de xiquets i xiquetes que encara que nascuts en Espanya, i molts en Castelló, són de pare i mare estrangers i la seua cultura i el seu idioma en casa són diferents. Respecte al nivell cultural de les famílies a les quals pertanyen aquests alumnes, en general, tenen un nivell cultural mitjà-alt i presenten contextos sociofamiliars diversos on destaquen les famílies que es preocupen i tenen interès en la seua formació i aprenentatge. S'ha mostrat aquesta implicació de les famílies, ja que han sigut elles les que han demanat els noms dels diferents curtmetratges per tal de veure'ls en casa amb els seus fills i filles.

4.1.1 Descripció de l'aula

El disseny d'aquesta proposta didàctica s'ha plantejat per a portar-la a terme en el segon cicle de primària, més concretament en tercer curs, ja que és l'espai on s'ha realitzat l'estada en pràctiques, i on s'han pogut observar diferents mancances cap al respecte a la diversitat.

La classe d'aquesta assignatura està formada per setze alumnes (10 xics i 6 xiques) que majoritàriament tenen característiques psicoevolutives de la seua edat. Cal destacar els casos de tres xiquets: una xiqueta que presenta símptomes d'autisme, altra que està tractant-se per TDAH, i per últim un nen amb dislèxia. Cap dels tres presenta una adaptació curricular significativa (ACIS), però en algunes activitats s'ha necessitat donar una atenció més individualitzada. De vegades, en la visualització dels curtmetratges, ja que no entenen adequadament el missatge del mateix o en les activitats de manipulació a causa de la seua manca de concentració.

En l'aula, majoritàriament, les sessions són tradicionals, on els nens utilitzen el llibre de text i fan les activitats de manera individual. Una característica que inclina aquest tipus de treball cap a una visió més innovadora, és que estan organitzats en equips de treball heterogenis, per tal de motivar i donar suport a aquells alumnes que més ho necessiten i puguin consultar algun dubte quan ho requereixen. D'aquesta manera intenten incorporar progressivament una educació més flexible, el qual és l'objectiu del nou equip directiu d'aquest centre.

En general, aquesta classe ha sigut anomenada i coneguda en l'escola, com una classe amb nombrosos i diversos problemes actitudinals a causa de la diversitat de l'alumnat, que han desencadenat en casos d'assetjament escolar cap a alumnes de menor o igual edat que ells. Aquests alumnes són molt desperts, actius i valents, però si totes aquestes qualitats no es gestionen correctament, resulta un alumnat molt difícil per a portar a terme un alt nivell educatiu, provocant de vegades, que una sola mestra no puga controlar-los. Per aquest motiu, s'ha vist idoni realitzar el projecte de treball amb aquesta tipologia d'alumnat.

5. EL NOSTRE PROJECTE: ENDINSA'T EN EL MÓN VISUAL DE LA DIVERSITAT

5.1 CINEMA I VALORS: UNA MIRADA A LA DIVERSITAT

En aquest apartat es van a exposar els diferents curtmetratges treballats, classificats segons el tipus de diversitat que tracten i els valors que treballen. Finalment, conté l'explicació del curtmetratge i la seua mirada cap a la diversitat, és a dir, allò que es vol aconseguir amb la seua visualització. Per tant, en aquest últim es trobarà la justificació de la seua elecció, una selecció realitzada de manera premeditada per a aconseguir els objectius plantejats en aquest projecte de treball.

TIPUS DE DIVERSITAT	CURT	VALORS	MIRADA A LA DIVERSITAT
DIVERSITAT	El regal	<ul style="list-style-type: none"> - Ajuda - Generositat - Sociabilitat - Curiositat - Confiança - Perseverança - Igualtat - Auto superació - Optimisme 	Tracta sobre com l'adopció d'un animal, rebutjat anteriorment per la seua discapacitat, pot millorar la vida d'un xiquet amb les seues mateixes característiques. El nen amb l'ajuda del gos, obrirà els ulls, i veu que igual que aquest animal, ell pot jugar, i realitzar tot allò que es proposa al llarg de la seua vida. Per tant, aquest curt pot ajudar a veure als nens i nenes que: tothom, independentment de la dificultat que presente, pot aconseguir els objectius que es proposa amb l'ajuda adequada.
FUNCIONAL	El meu germà net de la lluna	<ul style="list-style-type: none"> - Respecte - Sensibilitat - Senzillesa - Empatia - Paciència - Optimisme - Generositat - Confiança - Amabilitat 	Ens apropa a l'autisme a través de la mirada d'una nena xicoteta, amb la seua senzillesa en el llenguatge, la sensibilitat i l'optimisme que mostra pel seu germà, transmet que el nen no té cap discapacitat, sinó que es comporta diferent dels altres. Mostra que a mesura que la gent es va fent major, creix respectivament el rebuig pel diferent i com la mirada d'innocència de l'infant desapareix.

	Cordes	<ul style="list-style-type: none"> -Igualtat -Respecte -Solidaritat -Amistat -Innocència -Bondat -Empatia -Paciència -Generositat -Tendresa 	Mostra la meravellosa amistat entre una xiqueta i un xiquet, el qual presenta una discapacitat que li impedeix moure's i parlar. Però la xiqueta, amb la seua solidaritat, amor, bondat i respecte pel diferent, es converteix en la seua amiga. Ajudant-lo sempre i mostrant-se indiferent davant el rebuig i les burles dels altres companys. Per tant, ensenya i mostra l'amistat independentment de les seues dificultats i com una experiència d'aquestes pot marcar el futur per sempre.
DIVERSITAT	Racist glasses	<ul style="list-style-type: none"> -Agressivitat -Intolerància -Culpabilitat -Sensibilitat 	Curtmetratge irònic que mostra els estereotips que tenen les persones enfront de gent d' altres cultures diferents. Amb aquest curt es vol mostrar com moltes persones racistes veuen als immigrants, i per contra, crear una bona conducta davant aquests.
	Swing of change	<ul style="list-style-type: none"> -Superioritat -Lideratge -Intolerància -Imaginació -Comprensiu -Amistat 	Mostra el racisme contra les persones de color fosc que hi havia a Nova York, però que finalment acaba desapareixent, gràcies al gust per la música. D' aquesta acció es pot concloure i fer veure als alumnes que un element com la música, pot unir cultures, però aquest és tant sòl un dels milers d' aspectes que tenim en relació i que caldria valorar a l' igual que aquells que ens diferencien.
CULTURAL	El viatge de Said	<ul style="list-style-type: none"> -Enyorança -Solidaritat -Sacrifici -Preocupació -Iniciativa -Sensibilitat -Prudència -Creativitat 	És un curtmetratge irònic al voltant de la fal·làcia del somni europeu. Mostra la història d' un xiquet que decideix deixar el seu poble i emigrar per buscar oportunitats. Però aquest lloc no és com s' havia imaginat, està ple d' estereotips culturals i dificultats. És adequat per a treballar la tolerància que cal que els xiquets i xiquetes tinguen davant persones d' altres països. Amb aquest, poden veure les ideologies errònies i el sentiment de tristesa que pot provocar a persones en situacions desavantajoses.
DIVERSITAT	Ratolí en venta	<ul style="list-style-type: none"> -Paciència -Interès -Empatia -Auto superació -Amistat -Positivisme 	Amb aquest curtmetratge es pot veure com es pot sentir una persona rebutjada, en aquest cas per una diferència d'aspecte físic. Serà molt important intentar extraure el sentiment que aquest ratolí sent quan ningú el vol, o ningú vol jugar amb ell. A més a més, poden aprendre que tothom són diferents, tots són diversos, i això fa que la nostra societat millore cada dia, perquè amb la diferència sempre s' aconsegueixen coses més brillants. Les persones sempre destaquen per alguna qualitat que tenen diferent de les altres, per tant, aprendran a mirar la diferència de manera positiva.
D'ASPECTE			
FÍSIC	For the birds	<ul style="list-style-type: none"> - Paciència -Tolerància -Respecte per la diferència -Empatia 	Aquest curtmetratge té com a valor primordial el respecte per la diferència i mostra l' exclusió, en aquest cas, d' un ocell per no ser igual que la resta. Es pot treballar la diversitat d'aspecte i veure-la com un element enriquidor en la nostra vida, ja que eixes persones que són diferents ens poden donar visions i punts de vista diversos sobre un mateix aspecte. Per tant, els xiquets i xiquetes veuran la diversitat com un aspecte positiu que altres nens i nenes no tenen.

	<p>Per quatre cantons de res</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Amistat -Respecte per la diferència -Inclusió -Col·laboració -Cooperació -Responsabilitat 	<p>Aquest conte il·lustrat pot resumir com és de diversa la nostra societat. Ningú es deu adaptar per ser igual a l'altra persona, ja que la societat hi ha d'estar oberta per a tothom, ha de ser flexible i diversa. Al curt, la societat es mostra com la porta del jardí d'infància, la qual sols servia per a què entraren els iguals i no els diferents. D'aquesta manera, els nens i nenes poden reflexionar sobre les portes que tanquen a noves amistats per ser diferents d'ells.</p>
--	--	---	---

Taula 1; Explicació dels curtmetratges a treballar. Font: Elaboració pròpia

5.2 METODOLOGIA

Respecte a l'espai, totes les activitats que s'han dut a terme en aquest projecte de treball s'han realitzat en l'aula ordinària, ja que compta amb materials tecnològics com la pissarra digital i l'alumnat es sent més tranquil i amb més confiança per a fer les diverses aportacions personals. Per tant, és un espai idoni per a la creació d'un clima adequat i la realització de les activitats.

Quant a la metodologia s'han utilitzat diferents tècniques i agrupaments: treball individual en la minoria de les tasques, i treball en grup en la seua majoria. Aquesta última agrupació s'ha utilitzat per dos motius importants. En primer lloc, per a ajudar-se els uns als altres i intercanviar diverses opinions amb la finalitat d'arribar a un consens mitjançant un diàleg igualitari. En segon lloc, perquè és una ferramenta que millora les actituds cap a la diversitat, desenvolupant la transmissió de valors, com el respecte i la companyonia, indispensables per a la vida en una societat molt diversa. Cal destacar, que en la realització d'aquests treballs en grup, els membres que formen cada grup són heterogenis, de manera que tots els grups presenten el mateix nivell.

Tot seguit s'expliquen les tres tècniques emprades. La primera de comunicació persuasiva (Philips 6/6), la segona de participació activa (role playing) i l'última d'estructura cooperativa simple (lectura compartida). (Sales i Garcia, 1997). Aquesta primera estructura s'ha emprat per a l'anàlisi del curtmetratge, específicament, quan els nens i nenes cal que realitzen la posada en comú sobre els valors que desprenen. Per aquest motiu, al finalitzar la segona visualització, durant uns minuts els membres del grup cal que intercanvien les seues opinions i després decidir quins valors va a anunciar el portaveu. La segona estructura que es du a terme és el role playing, s'utilitza per a què els nens i nenes es fiquen en la pell dels discapacitats i d'aquesta manera puguen sentir i entendre els seus sentiments i emocions. Per últim, la tècnica de la lectura compartida, s'ha realitzat en l'activitat de cloenda de la diversitat cultural, en la qual cada grup cal que lliça una història i la conte a la resta de la classe, decidint els altres companys si és correcte o no.

5.3 ACTIVITATS DESENVOLUPADES

En primer lloc, cal explicar el procés que s'ha utilitzat per a analitzar i treballar cada curtmetratge, cal recalcar que s'ha seguit sempre la mateixa pauta i que per tant, l'explicació que es durà a terme a continuació serveix per a entendre la visualització dels nous curtmetratges. En l'annex 1, (pàg. 24) és poden trobar totes les activitats realitzades.

Visualització i anàlisi dels curtmetratges	
Descripció:	Es fica directament el curtmetratge, sense explicar res sobre aquest. D'aquesta manera s'observa si l'han entès i la seua primera reacció. A continuació, es realitza un resum del curtmetratge i es crea una opinió general al voltant d'aquest. Tot seguit, es visualitza parant-lo en els fets i situacions més importants. Una vegada s'ha vist, per grups mitjançant la tècnica de Philips 6/6, els nens i nenes duen a terme una posada en comú dels valors que desprèn el curt i decideixen aquells que van a dir a la classe. Finalment, el portaveu de cada grup enumera els valors, encara que cada alumne individualment realitza la fitxa sobre el curtmetratge, i es deixa a lliure elecció fer un dibuix sobre el mateix. S'acaba relacionant el curtmetratge amb alguna experiència o situació real.
Objectius comuns a tots els curts:	<ul style="list-style-type: none"> -Diferenciar els tipus de diversitat. -Extraure el màxim nombre de valors positius i negatius dels curts. -Reflexionar al voltant de les accions del curtmetratge. -Aconseguir empatia amb els protagonistes dels curts. -Relacionar el curtmetratge amb la realitat.
Materials:	Pissarra digital, curtmetratges, llapis, fulls i colors
Temps:	9 sessions (9 hores)

Taula 2; Visualització dels curtmetratges. Font: Elaboració pròpia

A continuació es van a explicar les activitats que s'han dut a terme al finalitzar la visualització dels tres curtmetratges de cada tipus de diversitat.

Activitat: Fica't en el lloc dels altres	
Descripció:	Es formen grups de quatre alumnes i cada membre tindrà una discapacitat creada amb ajuda de diferents materials (cec, sord, coix i manc). Mitjançant la tècnica de role playing caldrà que amb la cooperació dels quatre realitzen una activitat també relacionada amb la diversitat funcional: retallar d'una revista les diferents accions que podria realitzar una persona amb la discapacitat que li ha tocat a cada grup, ja que encara que, en cada grup hi haja quatre discapacitats diferents, cada grup buscarà les accions que pot realitzar un tipus de discapacitat. Com que en total són quatre grups, totes quedaran treballades.
Objectius específics:	<ul style="list-style-type: none"> -Sentir les dificultats que tenen les persones discapacitades. -Reflexionar sobre la quantitat d'accions que poden realitzar. -Aprendre a cooperar amb els companys.
Materials:	Mocadors, taps, cordes, cartolines, tisores, pegament i revista
Temps:	Tota la sessió (1 hora)

Taula 3; Activitat de diversitat funcional. Font: Elaboració pròpia

Activitat: "Coneixem nous xiquets i xiquetes"	
Descripció:	Lectura de sis històries narrades per sis nens i nenes dels diferents continents, amb la tècnica de lectura compartida. Apuntant en un quadre comparació els fets més característics i cridaners sobre la seua vida diària. Després reflexionar sobre totes les coses que es podria aprendre d'aquestes persones de cultures diferents.
Objectius específics:	<ul style="list-style-type: none"> -Aprendre de noves cultures. -Observar diferències i similituds entre la nostra i altra cultura. -Valorar la riquesa de coneixements que aporta una persona amb una cultura diferent.
Materials:	Llibre de lectura, full, llapis i colors
Temps:	Tota la sessió (1 hora)

Taula 4; Activitat de diversitat cultural. Font: Elaboració pròpia

Activitat: "Qui és perfecte?"	
Descripció:	Es formen quatre grups de quatre membres i a cada grup se li proporciona dos fulls. En un d'aquest cal que dibuixen la persona perfecta i en l'altre la persona imperfecta segons ells. Posteriorment es mostren per grups els dibuixos i comença un debat sobre l' existència o inexistència de la persona perfecta.
Objectius específics:	-Analitzar la inexistència de persones perfectes. -Valorar la diferència d'aspecte físic positivament.
Materials:	Full en blanc, llapis i colors
Temps:	Tota la sessió (1 hora)

Taula 5; Activitat de diferència en l'aspecte físic. Font: Elaboració pròpia

5.4 TEMPORALITZACIÓ

La nostra intervenció s' ha aplicat durant el mes d'abril i maig, amb una duració de set setmanes, i dues sessions d'una hora cada setmana (14 hores en total) en l'assignatura de valors cívics i socials. Seguint l'ordre dels curtmétratges que s'han mostrat en l'apartat 5.1, i realitzant al finalitzar, la visualització dels tres curtmétratges de cada tipus de diversitat les activitats de cloenda explicades en el subapartat anterior. Cal destacar que, la temporalització de les activitats portades a terme, s'ha realitzat atenent a l' interès i necessitats de cada xiquet i xiqueta, de manera que la programació i temporalització no s'ha manté fixa des del principi, ha anat canviant segons els seus interessos.

ABRIL

L	M	X	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

MAIG

L	M	X	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

6. INSTRUMENTS I ESTRATÈGIES D'AVUACIÓ

Aquest projecte de treball ha utilitzat el model qualitatiu per a valorar la utilitat, l' eficàcia i l'impacte que ha tingut en l'alumnat participant. Per tant, ha utilitzat diferents instruments d'avaluació per a recollir la informació del procés i dels resultats de la proposta didàctica. En aquest cas s'ha utilitzat: qüestionari, diari de classe i escala d'estimació, que s'explicaran amb més detall a continuació.

6.1 QÜESTIONARI

El qüestionari és un formulari que planteja per escrit una sèrie de preguntes per a obtenir informació sobre un nombre de subjectes i s'utilitza habitualment per a analitzar actituds i opinions. Per aquest motiu, ha sigut un instrument emprat amb la finalitat d' analitzar el procés de millora respecte a la diversitat que han portat a terme els nens i nenes al llarg de tot aquest projecte de treball, realitzant-los en els dos punts claus, al començament i al final. Realitzant així una

enquesta inicial amb finalitat diagnòstica i una final amb intenció sumatòria. Cal destacar que s'ha utilitzat el mateix qüestionari, per tal d'analitzar i observar amb les mateixes preguntes i respostes el canvi d'actitud i posició de l'alumnat. Està constituït per quinze qüestions, les quals estan dividides equitativament en les tres diversitats treballades, funcional, cultural i la relacionada amb els prejudicis que es formen al voltant de l'aspecte físic de les persones. D'aquesta manera s'obté la mateixa quantitat d'informació dels tres tipus. Són preguntes de resposta tancada, les quals estan ordenades respectivament de menor a major respecte a la diversitat. Amb la finalitat d'observar ràpidament com ha sigut l'educació del nen o nena al voltant de la diversitat.

Centrant l'atenció en el qüestionari en qüestió, s'han elegit les preguntes de manera minuciosa i analitzada. En primer lloc, les preguntes de diversitat funcional han sigut seleccionades per veure la relació que l'alumnat tenia amb persones discapacitades, observar el seu sentiment cap a aquesta, el nivell d'ajuda que li proporciona i si prefereixen l'inclusió o l'exclusió d'aquests nens i nenes en la seua vida escolar. D'aquesta manera s'analitza el respecte a la diversitat que tindrien dins de l'escola, i en contra, el respecte a la diversitat que presenta fora de la mateixa, ja que és important valorar també el seu entorn sociocultural més pròxim. En segon lloc, les qüestions de la diversitat cultural tenen com a objectiu analitzar la relació que té l'alumnat amb xiquets i xiquetes immigrants i observar les diverses opinions que tenen al voltant d'aquestes persones, si poden ser més o menys intel·ligents o poden millorar la teua vida. A més a més, també s'han realitzat per veure l'empatia que mostren cap a aquestes persones, i per tant, per a saber si alguna vegada han pensat al voltant del motiu de la seua arribada. En tercer lloc, les preguntes al voltant del respecte cap a l'aspecte físic de les persones s'han centrat en analitzar la seua experiència com a nens i nenes, és a dir, si alguna vegada han jugat o han preferit a un amic per ser igual que ell o ella. També observar el nivell de manipulació que poden presentar per canviar a la persona que és diferent, i per últim, veure si estan oberts a amistats diferents en un futur.

En aquest punt cal analitzar com s'ha realitzat el procediment d'aplicació. S'ha portat a terme a l'aula, al començament de la primera sessió, després d'haver realitzat una breu introducció al voltant del projecte a realitzar i al final de l'última sessió. La mostra d'aquest qüestionari ha sigut de setze xiquets i xiquetes (6 xiquetes i 10 xiquets) que de forma individual i anònima han anat contestant a les diferents preguntes i s'han resolt els diversos dubtes. (Annex 2, pàg. 32)

6.2 DIARI DE CLASSE

Aquest instrument s'ha emprat, per a portar a terme una avaluació continua, realitzada durant tot el procés, informant així de l'evolució i del progrés de l'alumnat. S'ha efectuat mitjançant l'observació directa durant totes les sessions i després registrant els diferents temes tractats i les activitats realitzades.

6.3 ESCALA D'ESTIMACIÓ

L'escala d'estimació utilitzada és una relació de conductes on la resposta s'efectua mitjançant un codi de valoració de l'1 al 5, en aquest cas hi ha vint ítems a valorar. Aquest instrument d'avaluació ha sigut emprat setze vegades, una per a cada alumne, i així, mostrar més clarament els resultats obtinguts de manera individual. (Annex 3, pàg.34). A continuació, s'explica la justificació de la seua elaboració. En primer lloc, amb aquests ítems s'ha volgut observar l'actitud positiva que han tingut els nens i nenes cap a la diversitat, valorant la sensibilització i l'empatia que han mostrat amb els personatges dels curts i l'interès per conèixer més, tant al voltant de les diferents discapacitats com de les diferències culturals. D'altra banda, s'han inclòs ítems per avaluar el nivell d'integració que presenta la classe en general, ja que s'ha valorat la possible presència d'un xiquet o xiqueta amb discapacitat o la participació d'alumnat estranger a la seua aula. També, s'han tingut en compte el valor i la tolerància que han mostrat cap als diferents tipus de diversitat durant tot el projecte, incloent-hi l'eliminació d'estereotips tant culturals com sexistes relacionats amb el tipus de roba de les persones dibuixades. Per últim, s'ha valorat la realització dels treballs en grup, observant la cooperació, la participació i la responsabilitat de cada membre del grup per a aconseguir el millor resultat possible.

6.4. ANÀLISI DE LES DADES

En aquest apartat es va a explicar el tipus d'anàlisi de dades que s'ha dut a terme en els diferents instruments d'avaluació. Destacar que s'ha portat a terme mitjançant una anàlisi mixta tant quantitativa com qualitativa. D'una banda, s'ha realitzat anàlisi quantitativa en l'anàlisi del qüestionari i de l'escala d'estimació. D'altra banda, s'ha realitzat un anàlisi qualitatiu en la valoració del diari de classe, on l'anàlisi del contingut ha tingut vital importància.

7. RESULTATS

7.1 ACTITUDS CAP A LA DIVERSITAT ABANS I DESPRÈS DEL PROJECTE

En les taules que apareixen a continuació, es mostren el % de xiquets i xiquetes que han elegit el rebuig, la indiferència o el respecte a la pregunta qüestionada. Degut que, segons el tipus de resposta triada es mostra un tipus de respecte cap a la diversitat, ja que aquestes estan ordenades de menor a major respecte cap a aquesta. Per tal de veure-ho més visualment, en aquesta taula apareixen les dades diferenciades per a què ràpidament es pugui comparar el resultat inicial amb el final de cada pregunta. Cal tindre en compte, les abreviatures utilitzades:

Reb.= Rebuig	Indife.=Indiferència	Resp.= Respecte
--------------	----------------------	-----------------

En primer lloc, caldrà valorar les respostes obtingudes relacionades amb la **diversitat funcional**.

PREGUNTES	INICIAL			FINAL		
	Reb.	Indife.	Resp.	Reb.	Indife.	Resp.
1. Si podríeu, col·laboraríeu en alguna associació per a ajudar a gent necessitada?	37,5%	37,5%	25%	0%	12,5%	87,5%
2. Ara sentiries por si veus a algun xiquet que era diferent a tu, per alguna discapacitat física?	37,5%	25%	37,5%	0%	0%	100%
3. Alguna vegada ajudaríeu a algú amb alguna discapacitat, com un cec a creuar el carrer?	37,5%	50%	12,5%	0%	0%	100%
4. Penses que tots els nens i nenes, independentment de la seua discapacitat, poden fer amb major o menor mesura, tot el que es proposen?	31,25%	43,75%	25%	0%	18,75%	81,25%
5. Creus que els xiquets i xiquetes que tenen una minusvàlida no molt greu deurién anar a escoles especials?	68,75%	18,75%	12,5%	0%	18,75%	81,25%

Taula 6; Valoració de les respostes de diversitat funcional. Font: Elaboració pròpia

En segon lloc, caldrà valorar les respostes obtingudes al voltant de la **diversitat cultural**.

PREGUNTES	INICIAL			FINAL		
	Reb.	Indife.	Resp.	Reb.	Indife.	Resp.
6. Convidaríeu a la vostra casa a jugar a una persona immigrant?	56,25%	31,25%	12,5%	0%	12,5%	87,5%
7. Penseu que totes les persones d'un país són iguals?	25%	31,25%	43,75%	0%	12,5%	87,5%
8. Alguna vegada heu pensat com és senten les persones immigrants quan abandonen el seu país?	37,5%	31,25%	31,25%	0%	12,5%	87,5%
9. Penseu que una persona per ser d'un determinat país és més intel·ligent que una altra d'un país distint?	25%	25%	50%	0%	6,25%	93,75%
10. Creus que les persones d'altres països poden millorar el teu?	25%	43,75%	31,25%	0%	18,75%	81,25%

Taula 7; Valoració de les respostes de diversitat cultural. Font: Elaboració pròpia

En tercer lloc, caldrà valorar les respostes obtingudes al voltant de la diversitat relacionada amb **l'aspecte físic**.

PREGUNTES	INICIAL			FINAL		
	Reb.	Indife.	Resp.	Reb.	Indife.	Resp.
11. De qui et faries amic primer, d'una persona que d'aspecte és igual que tu? O d'una persona que és diferent a tu?	25%	18,75%	56,25%	0%	18,75%	81,25%
12. Penses que la persona que és diferent ha de canviar per ser igual que tu? Així sereu més amics?	25%	37,5%	37,5%	0%	6,25%	93,75%

13. És més fàcil deixar de banda a una persona que és diferent? O entendre les seues diferències i compartir-les?	50%	25%	25%	0%	18,75%	81,25%
14. Ara no jugaríeu amb algun xiquet o xiqueta perquè és diferent? I elegiríeu a aquell que és igual a tu?	43,75%	25%	31,25%	0%	6,25%	93,75%
15. Penses que pots aprendre d'eixa persona que és diferent a tu?	25%	25%	50%	0%	0%	100%

Taula 8; Valoració de les respostes de diversitat d'aspecte físic. Font: Elaboració pròpia

7.2 SEGUIMENT DE LES SESSIONS DEL PROJECTE

En la taula que hi ha a continuació, es mostra la valoració de cada una de les activitats realitzades, a partir de l'observació directa i les notes recollides en el diari de classe.

“El regal”	Durant la visualització, els alumnes es van sentir sensibles a la discapacitat física, mostrant-ho a través de la seua expressió corporal amb gests d'alegria o de rebuig. A més dels diferents adjectius o valoracions que van dir al llarg de la visualització del curtmetratge. Finalment, es van ressaltar valors com l'esforç, la perseverança, l'optimisme i la importància d'ajudar encara més als xiquets i xiquetes que presenten una discapacitat.
“El meu germanet de la Lluna”	Al principi, no van mostrar sensibilització amb la discapacitat del xiquet, ja que la desconeixien: l'autisme. Es va començar a parlar al voltant d'aquest i les diferents característiques que tenien els nens o nenes, entenent aleshores el comportament del xiquet durant el curtmetratge. A més a més, aprengueren que no totes les escoles són com la seua, i les començaren a valorar positivament i negativament.
“Cordes”	Igual que en el curtmetratge anterior, al començament no entenien el que li ocorria al nen, però en aquest, en canvi, sí que van mostrar sensibilització amb el protagonista, mitjançant gests i comentaris. Van valorar positivament la generositat de la xiqueta i el rebuig cap als altres nens de l'escola. Per últim, han vist com ajudar a una persona pot marcar-te la vida
“Fica't en el lloc dels altres”	Al començament de l'activitat no s'aclarien a treballar d'aquesta manera, però han vist que ajudant-se els uns als altres tots podien participar i realitzar l'activitat. Posteriorment s'ha estat reflexionant al voltant de la quantitat d'accions que cada xiquet o xiqueta amb la discapacitat que tenia podia continuar fent, s'han quedat bocabadats. Per finalitzar, s'ha tractat la solidaritat amb els companys per tal d'aconseguir la participació de tothom en l'aula, extrapolant això a com deuria ser la nostra societat.
“Racist glasses”	La primera reacció de l'alumnat ha sigut riure-se'n, ja que veritablement no entenien la finalitat del curtmetratge. Per aquest motiu, s'ha començat a tractar els estereotips i la discriminació cap a les persones estrangeres. Finalment han entès la burla i la ironia que s'estava utilitzant per a denunciar les dues injustícies abans nomenades.
“Swing of change”	Es van quedar bocabadats d'aquest tipus de discriminació racial, ells no pensaven que podia ser expressada tan lliurement. Es va tractar la problemàtica que hi va haver en Estats Units, i la vam relacionar en la nostra societat actual. A més a més, es van nomenar persones importants que van lluitar cap a aquesta injustícia, com Luther King o Rosa Parker. Finalment, van entendre que la música podia unit cultures, però que existien molts d'altres elements que també podien aconseguir-ho.
“El viatge de Said”	Al començament, igual que en racist glasses, els ha fet gràcia la música i els diferents personatges que sorgien en el curtmetratge. Posteriorment, sí que s'han adonat de la menyspreança que li feien al xiquet per ser d'un

	altre país i han començat a entendre la seua finalitat. Han mostrat empatia en tot moment amb el xiquet i s'ha estat reflexionant com el seu somni s'havia convertit en un malson.
“Coneixem nous xiquets i xiquetes”	En general, en tot moment han mostrat il·lusió per conèixer altres xiquets i xiquetes d'altres cultures, mostrant sorpresa i admiració al veure les seues tradicions i costums. Posant sempre la diferència entre ells i nosaltres com un aspecte positiu i enriquidor.
“Ratolí en venta”	Des del primer moment han sentit rebuig cap a la burla dels nens, i per tant, empatia amb el ratolí pel seu aspecte físic. Posteriorment s'ha extrapolat aquesta situació a l'aula, i han parlat sobre diferents malnoms que es deien entre ells. S'ha intentat solucionar aquest problema amb els sentiments, ficant-nos en la situació de les altres persones i interioritzant com es senten.
“For the birds”	La comprensió de la soledat del pardal diferent ha sigut absoluta i han mostrat rebuig cap als altres pardals, encara que tampoc han vist positivament la forma en la qual el pardal gran s'han venjat dels altres, ja que no s'ha de fer allò que et fan. Per això, en aquest moment, s'ha tractat la importància del diàleg i del perdó per a solucionar els conflictes.
“Per quatre cantons de res”	Al principi no entenien la metàfora del curtmtratge i per tant no la relacionaven amb la realitat. Una vegada explicat, de seguida han entès que ningú deu canviar la seua forma de ser per una altra persona, tothom és divers i que per tant eixa porta simbolitzada en la nostra societat ha de ser molt gran per tal que puga entrar qui ho desitja.
“Qui és perfecte?”	Al començament els ha resultat difícil construir a la persona perfecta i imperfecta, però una vegada s'han posat, de seguida l'han dibuixada. Tot seguit, s'ha analitzat cada dibuix un per un i han vist les diferents versions de persones perfectes que hi ha en el món. Alguns han dibuixat persones amb discapacitat, altres sense però totes diferents.

Taula 9; Valoració del diari de classe. Font: Elaboració pròpia

7.3 VALORACIÓ DE L' ACTITUD EN CLASSE

En la taula que apareix a continuació es porta a terme la valoració de l'actitud en classe mitjançant l'escala d'estimació. Després de realitzar el projecte de treball, tot l'alumnat participant ha mostrat respostes valorades entre 3, 4 i 5, donant així un resultat molt positiu a la tasca plantejada. D'aquesta manera tant sols és necessari, anotar i explicar les respostes amb aquesta puntuació.

ÍTEMS A VALORAR	3	4	5	Explicació
Sensibilització amb els personatges dels curtmtratges.	0%	25%	75%	Els quatre alumnes que no han mostrat totalment aquesta sensibilització ha sigut a causa de no entendre del tot la ironia i el seu comportament.
Empatia amb el xiquet o xiqueta discapacitada.	0%	0%	100%	Tothom ha mostrat aquesta empatia.
Interès per conèixer les discapacitats dels nens i nenes.	0%	31,25 %	68,75 %	Com que són conceptes més abstractes han mostrat menys interès, però tots han après i han entès les diferents capacitats.
Actitud positiva per aprendre nous coneixements sobre cultures desconegudes.	0%	18,75 %	81,25 %	La majoria han seguit preguntant, investigant pel seu compte i explicant a la resta algunes peculiaritats sobre altres cultures.
Reflexionen sobre la causa de la deixada del seu país d'origen.	6,25 %	18,75 %	75%	Encara que sí que saben la gran pèrdua que això suposa, no tots han reflexionat de la mateixa manera sobre la seua causa.

Reconeixement positiu de les diferències culturals.	0%	18,75 %	81,25 %	Com que han après coneixements nous sobre cultures, la majoria han mirat positivament aquestes diferències.
Actitud positiva davant la integració d'un nen o nena amb discapacitat a l'aula.	0%	6%	94%	Com que en aquesta escola veuen cada dia aquesta integració, ha sigut menys difícil que miren positivament cap a aquesta proposta.
Visió positiva d'alumnat estranger a classe.	0%	12,5%	87,5%	Al contrari que l'anterior, en aquesta escola no hi ha un alt índex d'alumnes estrangers, encara així, amb l'aprenentatge que s'ha realitzat, tots han canviat la seua opinió.
Valoració positiva de la diferència de ninots.	0%	0%	100%	Tothom ha vist positivament aquestes diferències, mitjançant el debat que s'ha portat a terme al finalitzar l'activitat.
Entendre les diferències aspectuals d'altres persones.	0%	12,5%	87,5%	Amb l'ajuda de la identificació de les diferències entre ells, la majoria les han entès completament. A altres els ha costat una mica, ja que les tenien interioritzades.
Incorporació de valors com la tolerància i el respecte.	6,25 %	6,25%	87,5%	En finalitzar aquest projecte la majoria han mostrat excel·lència en aquests valors, ja que durant l'última sessió es va obrir un torn de debat per a valorar el projecte i un per un amb la meua ajuda, va anar dient la seua opinió ficant de manifest aquests dos valors.
Respecte davant la diferència.	6,25 %	6,25%	87,5%	Igual que en l'anterior.
Rebuig cap a la burla de les diferències físiques.	0%	12,5%	87,5%	Tothom ha mostrat aquest rebuig durant els curtsmetratges amb major o menor mesura.
Reconeixement d'estereotips a la societat.	0%	0%	100%	S'ha reflexionat al voltant dels diversos estereotips durant tot el projecte i tots els han anat reconeixen.
Eliminació d'estereotips sexistes amb la roba.	0%	12,5%	87,5%	S'ha realitzat una xerrada al voltant dels estereotips relacionats amb la roba que la societat porta a terme. Els nens i nenes han començat a donar exemples dels diferents colors que s'usa segons el sexe. Després d'adonar-se, tots han anat canviant la roba que els pareixia inadequada.
Reconeixement de la inexistència de la persona perfecta.	0%	0%	100%	Amb l'activitat final d'aquesta diversitat, tots els alumnes han afirmat aquesta oració.
Intenta ajudar als altres companys per aconseguir la tasca encomanada.	0%	19%	81%	Tots s'han ajudat entre sí per a aconseguir les tasques i la majoria han mostrat una implicació molt elevada.
Crea estratègies per a que tot el grup, pugui participar.	0%	18,75 %	81,25 %	S'han realitzat les mateixes valoracions que en l'anterior.
Comportament de respecte i igualitari amb tots els membres del grup.	6,25 %	6,25%	87,5%	Igual que s'ha assenyalat en ítems anteriors relacionats amb el respecte i la tolerància, la gran majoria ha anat mostrant aquests durant tot el projecte i ho han afirmat al final.
Utilitza les diferències per aconseguir millors resultats.	0%	0%	100%	Tot l'alumnat participant ha finalitzat aquest projecte tenint una mirada positiva cap a la diversitat.

Taula 10; Valoració de l'escala d'estimació. Font: Elaboració pròpia

8. CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA

El tema central d'aquest projecte gira entorn a mostrar que els curtmetratges poden funcionar com a ferramenta d'educació en valors, més concretament per a ensenyar i incrementar el respecte a la diversitat en l'alumnat participant, tal com marca l'objectiu principal d'aquest treball. D'aquesta manera es fa necessari donar una sèrie de conclusions, que mostren que aquest medi junt amb les tècniques didàctiques emprades compten amb nombroses qualitats per tal d'aconseguir-ho.

En primer lloc, cal tindre en compte el problema d'investigació i reflexionar si s'ha aconseguit resoldre, recordar que es basava en la mancança d'alt grau de respecte a la diversitat. Com s'ha pogut observar en l'anàlisi dels resultats, hi ha un gran canvi en el comportament dels alumnes des que es va començar aquest projecte fins que s'ha finalitzat, ja que cap alumne ha mostrat rebuig cap als tipus de diversitats treballades. A més a més, s'han portat a terme altres instruments d'avaluació com són el diari i l'escala d'estimació on es mostra que la gran majoria han tingut un comportament adequat o excel·lent durant tot el procés.

En segon lloc, cal observar si s'han aconseguit els objectius plantejats, tant generals com específics, i analitzar la seua consecució. L'objectiu general s'ha adquirit notablement, tal com s'ha explicat anteriorment, però no ha sigut una tasca fàcil, ja que molts alumnes tenien interioritzats que calia tindre respecte a la diversitat, però una vegada es necessitava que la mostraren i la respectaren, s'ha hagut d'incidir, debatre i mostrar exemples per tal de canviar la seua actitud.

En aquest punt cal endinsar-se en els objectius específics, el primer d'aquests és utilitzar les noves tecnologies com a eina educativa. La majoria de les sessions s'han portat a terme gràcies als curtmetratges, una eina tecnològica que suposa un gran índex d'implicació per part de tot l'alumnat participant. Cal destacar que en les sessions que s'han emprat, ha sigut molt més fàcil captar la seua atenció i ha sigut idoni per tal de veure les seues primeres reaccions front actes injusts que realitza la societat, per tal d'observar veritablement el seu grau de respecte. Destacar, que hi ha hagut curtmetratges que els han agradat més i altres que menys, alguns per la seua animació i altres per la seua identificació amb el seu món, però amb menys o major mesura en cap moment van mostrar rebuig per veure qualsevol d'aquests, tenint sempre alegria i nerviositat per saber quin era el curtmetratge que anàvem a visualitzar. Per tant, es pot afirmar que aquest objectiu s'ha assolit i ha sigut determinat i imprescindible durant tot el projecte de treball.

D'altra banda, el segon i el tercer objectiu específic es poden analitzar i concloure de manera conjunta, ja que els dos estan relacionats amb la predisposició, la companyonia i el respecte que es tenen els mateixos alumnes entre ells. Com s'ha mostrat anteriorment, aquesta aula no està acostumada a treballar en grups de treball i de manera cooperativa, per tant, aconseguir aquesta tasca ha sigut una meta complicada. En els primers dies, es va emprar temps per a resoldre els conflictes que sorgien entre ells, fent que acceptaren els punts de vista dels altres nens i nenes. Però després d'anar treballant-ho en cada sessió, el seu comportament va canviar molt

positivament, aconseguint que cada dia necessitaren menys l'ajuda d'un supervisor, i fent les tasques amb més autonomia. D'altra banda, respectar el torn de paraula ha sigut més fàcil, ja que en contra de l'anterior, estan més acostumats a donar individualment les seues opinions. Encara que, en tot moment s'ha hagut de calmar la seua nerviositat i impulsivitat per fer-los entendre que cal respectar a tots els companys i companyes.

Per tant, s'ha pogut demostrar que s'han assolit i aconseguit els objectius plantejats al començament del projecte, amb menys o més dificultats depenent del seu procés d'aplicació. Demostrant que els curtmétratges i les noves metodologies, tal com s'ha assenyalat en el marc teòric, "posseeix la qualitat d'escenificar la diversitat de cultures, amb les seues filosofies, pensaments, històries, maneres de vida, costums, endinsant-nos en elles amb la finalitat de conèixer-les, comprendre-les, acceptar-les i respectar-les". (Alonso i Pereira, 2000, p.129). Per tant, són una eina fructífera per a educar als nens i nenes d'acord amb la societat actual, ja que s'han emocionat i han experimentat noves sensacions sobre el que ocorre al nostre voltant, formant en definitiva, ciutadans compromesos amb la diversa societat que ens envolta.

Per últim, cal destacar la necessitat de realitzar aquest projecte de treball, ja que és la nostra responsabilitat com a mestres, treballar i educar amb aquests valors als nens i nenes, no cal obviar que és imprescindible anar-los treballant dia a dia, al voltant dels diferents conflictes que sorgeixen. Tal com afirmen Sales i Garcia (1997) per a què un programa tinga efectes més duradors i significatius, cal anar fent aquest projecte a poc a poc i sense evidenciar el que s'està treballant, per observar veritablement si s'han aconseguit els efectes i els canvis que es pretenien. Un exemple d'una inadequada activitat és el treball intensiu d'un dia o d'una setmana al voltant d'un problema social o d'una temàtica, perquè els alumnes treballen durant eixe temps, però no assoleixen aprenentatges significatius al voltant de la mateixa.

Per tant, és important destacar que encara que aquest treball, s'ha realitzat durant dos mesos, aquesta temporalització es podria millorar si s'haguera treballat durant un mes més, pel fet que és a partir dels tres mesos quan s'evidencien canvis permanents en la seua actitud. També destacar la millora del treball si tota la classe haguera participat, ja que d'aquesta manera es pot ajudar a la convivència de tota la classe, sense excloure als alumnes que opten per una altra assignatura. Una opció adequada per a solucionar aquest problema seria incidir més en els valors que es poden aprendre en les assignatures, de naturals o socials a causa de la seua relació amb el respecte per la ciutadania, en lloc de donar-li tanta importància als conceptes teòrics. Com a conclusió, recalcar que és necessari el compromís i l'immersió de tot el claustre, ja que és d'aquesta manera com es podrà aconseguir un canvi significatiu i durador en l'actitud de tots els alumnes que formen part de l'escola.

9. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- Aguado, T., Gil, J. A., Jiménez, A., Sacristán, A., Ballesteros, B., Malik, B., i Sánchez, M.F. (1999). Diversidad Cultural e igualdad escolar. Un modelo para el diagnóstico y desarrollo de actuaciones educativas en contextos sociales multiculturales.. *Revista de Investigación Educativa*, 7, 471-175.
- Alonso, M.L., Pereira, M.C. (2000). El cine como medio-recurso para la educación en valores. Un enfoque teórico y tecnológico. *Revista Interuniversitaria*, 5, 127-147.
- Blanco, R. (1999). Hacia una escuela para todos y con todos. *Boletín del proyecto principal de Educación para América Latina y el Caribe*, 48, 55-77.
- Delors, J. (1996). *La educación encierra un tesoro*. Informa a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI. Madrid: Santillana.
- Duschatzky, S. (1996). De la diversidad en la escuela a la escuela de la diversidad. *Propuesta educativa*, 7, 45-49.
- Fernández, M. (2000). Sistemas Axiológicos para la diversidad en las instituciones y programas educativos. *Revista de currículum y formación del profesorado*, 4, 1-20.
- Fernández Ulloa, T. (2012). La importancia del uso del cine como medio educativo para niños. *Educamedia*.
- Flecha, R., Padrós, M., Puigdemívol, I. (2003). Comunidades de aprendizaje: transformar la organización escolar al servicio de la comunidad. *Organización y gestión educativa*, 5, 4-8.
- Jaurégui, I., Rivas, M., Montaña, M.T., i Morales, M.T. (2008). Influencia de los estereotipos en la percepción de la obesidad. *Nutrición Hospitalaria*, 4, 319-325.
- Martínez Riera, J.R. (2009). *Influencia del Role-playing en el proceso de enseñanza-aprendizaje de Enfermería*. Alicante: Universidad de Alicante.
- Melero, M. A i Fernández, P. (1995). *La interacción social en contextos educativos*. Madrid: S.XXI.
- Ordre ECD/65/2015 del 21 de gener. Publicat en el Bolletí Oficial de l'Estat. (BOE), nº 25, 29 de enero de 2015.
- Pereira, C. (2005). *Los valores del cine de animación*. Barcelona: Ediciones PPU.
- Puigdemívol, I. (2007). *La educación especial en la escuela integrada*. Barcelona, España: Graó.
- Pujolàs, P. (2008). 9 ideas clave: *El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó.

Reial Decret 126/2014, del 28 de febrer. Publicat en el Bolletí Oficial de l'Estat (BOE), nº 52, 1 de març de 2014.

Rodríguez, S., i Ferreire, M.A. (2010). Desde la dis-capacidad hacia la diversidad funcional. Un ejercicio de dis-normalización. *Revista Internacional de Sociología (RIS)*, 8, 289-309.

Sales, M.A., i García, R. (1997). *Programas de educación intercultural*. Bilbao: Desclee De Brower.

Sánchez-Romero, M.R. (2010). Técnicas de dinámica de grupos. *Revista digital de innovación y experiencias educativas*, 33, 1-11.

Segovia García, N. (2010). *Aplicación didáctica de las actividades de cinefórum*. Pontevedra: IdeaspropiasEditorial.

Valseca Martín, M. P. (2009). Los valores en la educación. *Revista digital innovación y experiencias educativas*, 19, 1-18

Curtmetratges:

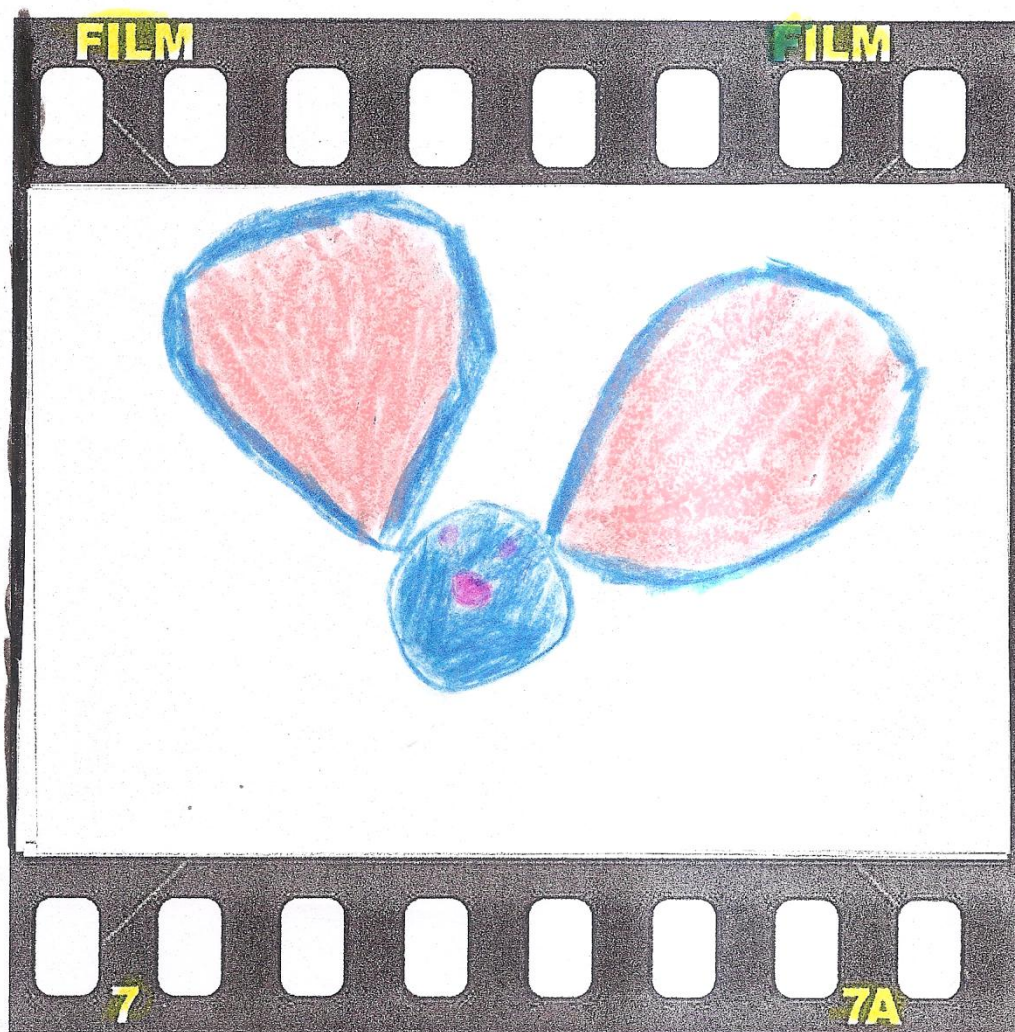
- El regal: <https://www.youtube.com/watch?v=2A5WhsRjoCQ>
- El meu germanet de la Lluna: <https://www.youtube.com/watch?v=DhcYsJm-Dic>
- Cordes: <http://www.peliculamas.com/peliculas-de-animacion/33876/ver/cuerdas-2013-dvdrip/>
- Racist glasses: <https://www.youtube.com/watch?v=cKJO06CYxdA>
- Swing of change: <https://www.youtube.com/watch?v=5fXenaGc8e4>
- El viatge de Said: <https://www.youtube.com/watch?v=gDyNPNBfNSQ>
- Ratolí en venta: <https://www.youtube.com/watch?v=XxvLDL8Smck>
- For the birds: <https://www.youtube.com/watch?v=MzimNEikhWM>
- Per quatre cantonets de no res: <https://www.youtube.com/watch?v=likZuOFfar4>

10. ANNEXES

Annex 1: Recull de totes les activitats

TREBALLEM LA DIVERSITAT AMB CURTMETRATGES!

© Can Stock Photo - csp6569512

THE PRESENT

Perseverancia
Generositat
Caritat
Amistat
Alegria
Optimista
Autoestima

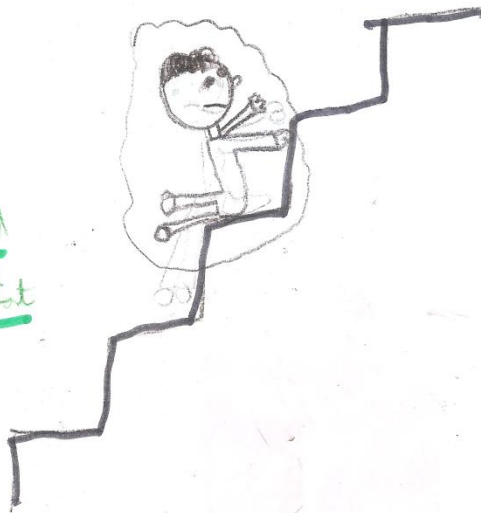
Dolor
Tristesa
Reluïda
Indiferència

EL MEU GERMANET DE LA LLUNA

deigent   Generantat
Amabilitat   Saliderantat
Canectar   Ajudar
Estimar   Valorar
Respecte   Paciència
Optimista

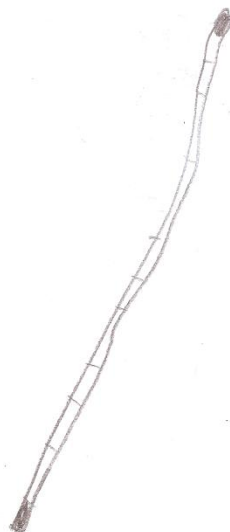
difficultat   Tristesa
del aquet   malestia
Indigent
Despreu

CORDES

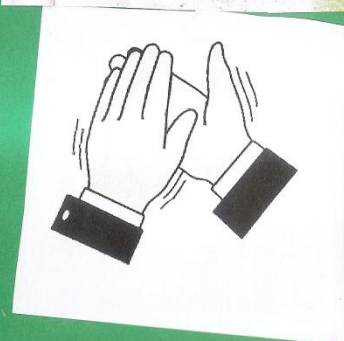

Entusiasme
Il·lusió
Vergonya
Alegria
Amable
Aparentatge
Ajudar
perseverància
Empatia
Respecte
Bondat

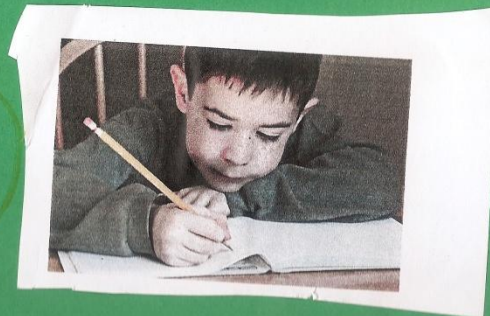
Solidarietat
Inscripció
Generositat
Voluntat
Amistat
Preocupació

Religió
Justícia
Companysia
Revers
Discriminació
Indiferència

SORDDO

SORDO

RACIST GLASSES

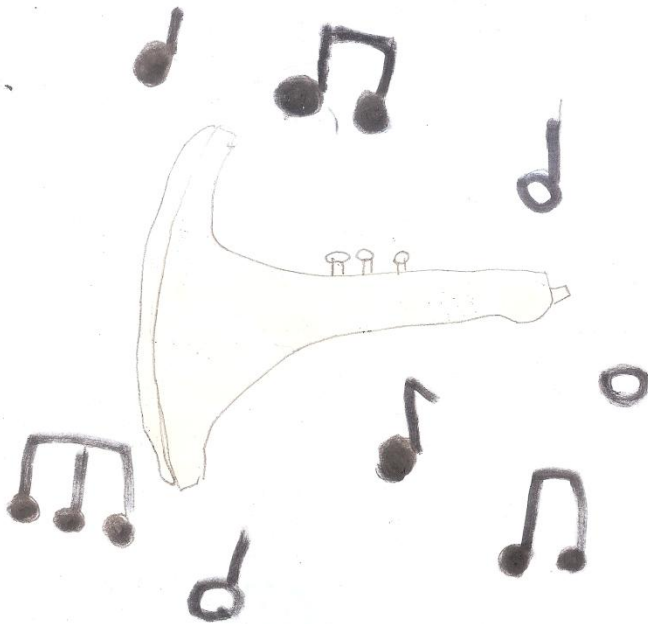

Discriminació
 Racisme
 Estereotips
 No tolerància
 Rarisa
 Na integració
 Kulyon

For...

Swing of change

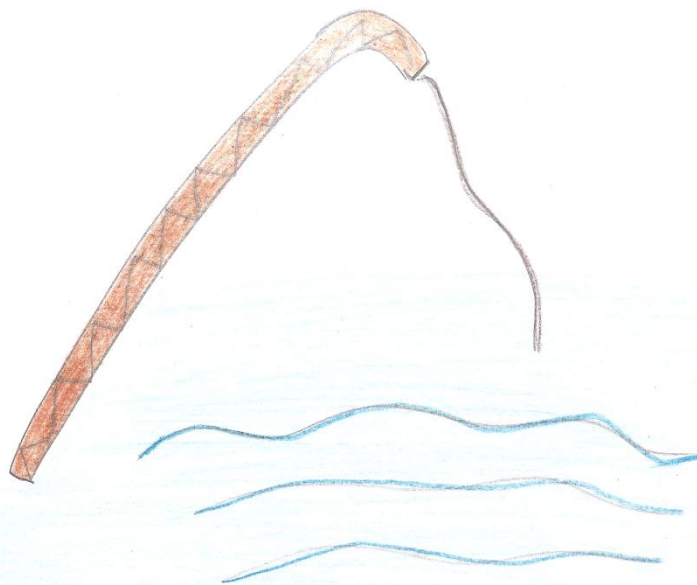

 Amistat
 No assime
 Perseverancia
 Canes
 Unimusal
 Imaginació

 Racisme
 Violencia
 Xenofòbia
 Exclusió
 Religió
 Abusos
 Superioritat
 Discriminació
 Par
 Repetició

EL VIATGE DE SIDA

Solidaritat
 Enyorança
 Persistència
 Somniar

Saerifici
 No tolerància
 Racisme
 No integració
 Esterotips
 Burla
 Injeriuntat

Conheixem xiquets i xiquetes

AMERICA

TAYLOR
CARLOS

- va a l'escola amb els seus amics
- menja diferent
- ajuda amb feina de casa

- mitja hora per anar a l'escola
- escola amb poques instal·lacions
- pare treballa i mare a casa

EUROPA

MONIKA

- menja diferent
- Sol utilitzar el poder cognitiu

ÀFRICA

Le Handa

- Diferent sens
- Religió: cristianisme
- Diferent religió
- Diferent abstracció (de dret a esquerra)

ÀSIA

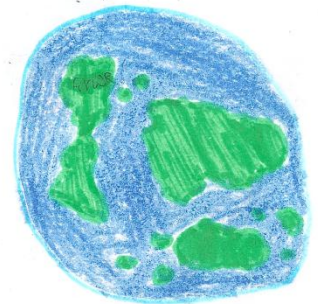
Kong-ko
di koa

- Sabates diferents a l'escola i pel carrer
- rebu diferent
- cos diferent
- noms amb significat
- Menja diferent

OCEANIA AUSTRÀLIA

La Resita

- Comparteixen abstracció
- Kiven en tronc
- Escola menuda
- No tenen tele i jugen al camp
- Cada tribu té una llengua diferent
- Animals: kangurus, jacars i toucans

Ratolí en venta

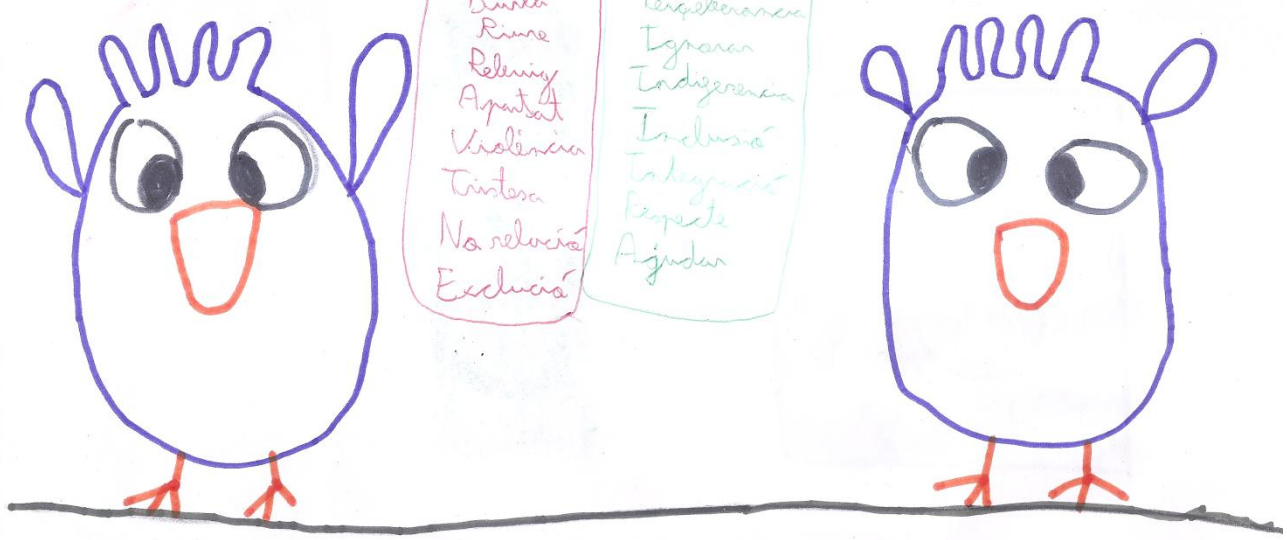

- Tristesa
- Burda
- Religió
- Por
- Compania
- Sabedor
- Crueltat

- Identificació
- felicitat
- extranyat
- content
- perseverancia
- admiraçió
- intenció
- Sorpresa

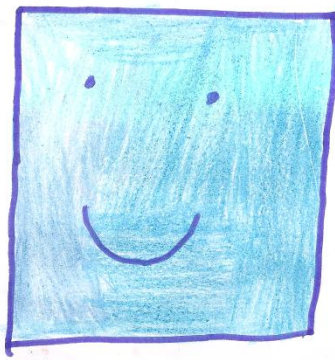
FOR THE BIRDS

 Depressa
 Burla
 Rinne
 Relinny
 Apartat
 Violencia
 Tristesa
 No relucia
 Exclucia

 Intentar
 Perseverancia
 Ignorar
 Indiferencia
 Inclusio
 Tolerancia
 Respete
 Ayudar

POR CUATRO ESQUINITAS DE NADA

 Ayuda
 amistad
 perseverancia
 sentimientos
 dignidad
 Tolerancia
 Alegria
 Dignidad
 Solucio
 Amabilidad

PERSONA PERFECTA PER A MI

PERSONA IMPERFECTA PER A MI

DIVERSITAT FUNCIONAL

1. Si podríeu, col·laboraríeu en alguna associació per ajudar a gent necessitada?

Cap   De vegades   Moltes vegades

2. Ara sentiries por si veus a algun xiquet que era diferent a tu, per alguna discapacitat física?

Moltíssim   Una mica   Mai

3. Alguna vegada ajudaríeu a algú amb alguna discapacitat, com un cec a creuar el carrer?

Cap   De vegades   Moltes vegades

4. Penses que tots els nens i nenes, independentment de la seua discapacitat, poden fer amb major o menor mesura, tot el que es proposen?

No poden   De vegades   Sempre poden

5. Creus que els xiquets i xiquetes que tenen una minusvàlida no molt greu deurién anar a escoles especials?

Sí   De vegades   No

DIVERSITAT CULTURAL

6. Convidaríeu a la vostra casa a jugar a una persona immigrant?

Mai   Alguna vegada   Moltes vegades

7. Penseu que totes les persones d'un país són iguals?

Si   Es pareixen   Són diferents

8. Alguna vegada haveu pensat com és senten les persones immigrants quan abandonen el seu país?

No   De vegades   Moltes vegades

9. Penseu que una persona per ser d'un determinat país és més intel·ligent que una altra d'un país distint?

Si   De vegades   No

10. Creus que les persones d'altres països poden millorar el teu?

No   Pot ser   Si

DIVERSITAT D'ASPECTE FÍSIC

11. De qui et faries amic primer, d'una persona que d'aspecte és igual que tu? O d'una persona que és diferent a tu?

Diferent a mi   Igual que jo   Me dona igual

12. Penses que la persona que és diferent ha de canviar per ser igual que tu? Així sereu més amics?

Si   En algunes coses   No

13. És més fàcil deixar de banda a una persona que és diferent? O entendre les seues diferències i compartir-les?

Deixar-la de banda   Entendre-les   Compartir-les

14. Ara no jugaríeu amb algun xiquet o xiqueta perquè és diferent? I elegiríeu a aquell que és igual a tu?

Moltes vegades   Poques vegades   Mai

15. Penses que pots aprendre d' eixa persona que és diferent a tu?

No, res   Poques coses   Sí, moltes coses

Annex 3: Escala d'estimació

ÍTEMS A VALORAR	VALORACIONS				
Sensibilització amb els personatges dels curtmetratges.	1	2	3	4	5
Empatia amb el xiquet o xiqueta discapacitada.	1	2	3	4	5
Interès per conèixer les discapacitats dels nens i nenes.	1	2	3	4	5
Actitud positiva per aprendre nous coneixements sobre cultures desconegudes.	1	2	3	4	5
Reflexionen sobre la causa de la deixada del seu país d'origen.	1	2	3	4	5
Reconeixement positiu de les diferències culturals.	1	2	3	4	5
Actitud positiva davant la integració d'un nen o nena amb discapacitat a l'aula.	1	2	3	4	5
Visió positiva d'alumnat estranger a classe.	1	2	3	4	5
Valoració positiva de la diferència de ninots.	1	2	3	4	5
Entendre les diferències aspectuals d'altres persones.	1	2	3	4	5
Incorporació de valors com la tolerància i el respecte.	1	2	3	4	5
Respecte davant la diferència.	1	2	3	4	5
Rebuig cap a la burla de les diferències físiques.	1	2	3	4	5
Reconeixement d'estereotips a la societat.	1	2	3	4	5
Eliminació d'estereotips sexistes amb la roba.	1	2	3	4	5
Reconeixement de la inexistència de la persona perfecta.	1	2	3	4	5
Intenta ajudar als altres companys per aconseguir la tasca encomanada	1	2	3	4	5
Crea estratègies per a que tot el grup, pugui participar	1	2	3	4	5
Comportament de respecte i igualitari amb tots els membres del grup	1	2	3	4	5
Utilitza les diferències per aconseguir millors resultats	1	2	3	4	5